

TEMA: Mælken

Kvæg Kongres 2014

AMS – Besøgsfrekvens og Hentekøer

*Konsulent Vibeke Fladkær Nielsen, Team Bedriftsledelse, Videncentret for Landbrug, Kvæg
Mælkeproducent Ejvind Olesen, I/S Olesen, Mølgaard, Bøvlingbjerg
Specialkonsulent Dorte Bossen, Team Foderkæden, Videncentret for Landbrug, Kvæg*

Målet i besætninger med AMS er at opnå en høj frekvens af frivillige malkninger. Alternativet er at mange køer skal hentes til malkning, og det er forbundet med stort tidsforbrug. Malkningsfrekvensen i de danske besætninger med AMS varierer meget – ligesom frekvensen af hentekøer er vidt forskellig. Dette tema sætter fokus på forskellige virkemidlers effekt på hentekøer.

Undersøgelse af staldens betydning for frekvensen af hentekøer

I kølvandet på nye anbefalinger omkring opstart og malkning af køer i besætninger med AMS, er en række besætninger blevet screenet med henblik på at vurdere generelle forhold knyttet til staldindretning og miljø. Dugfriske resultater fra en gennemgang af data præsenteres.

Undgå hentekøer – fokusområder, erfaringer og udfordringer i praksis

I/S Olesen driver kvægbruget på Mølgaard med seks Lelyrobotter. Som en del af I/S Olesen har Ejvind i 2013 deltaget i en undersøgelse, hvor besætningens henteko-profil blev undersøgt. Hver gang der blev samlet køer til robotterne i perioden fra marts til juni, blev numrene på de hentede køer noteret. Efter tre måneder blev der lavet forskellige opgørelser over hentekøer koblet med data fra robotterne. Blandt 1.kalvs- og øvrige køer var hhv. 5 % og 2 % af malkningerne på hentekøer. Det er tilsyneladende en helt almindelig frekvens af hentekøer blandt 1.kalvskøerne, men en meget lav frekvens af hentekøer blandt ældre køer. Spørger man Ejvind, er det ikke en tilfældighed. I/S Olesen har arbejdet meget systematisk med at optimere deres bedrift, herunder også med at undgå at spilde tid på at hente senlakterende køer. Ifølge Ejvind er en god reproduktion en af nøglerne til få hentekøer. Køerne skal gerne give 20-25 kg mælk ved goldning. Hvis det skal lykkes, skal alle køer ikke insemineres samme tid efter kælvning. Inseminering påbegyndes derfor ved 40 dage på almindelige køer, men udsættes hos de højestydende køer. Samtidig sigter man efter at undgå inseminering senere end 100 dage efter kælvning, for at undgå en gruppe af køer med meget lange malkningsintervaller. En forudsætning for høj foderoptagelse, ydelse og frivillige besøg i robotterne er, at køerne er godt gående. Besætningen er smittet med Digital dermatitis, og det har høj prioritet at mindske den produktionsmæssige effekt heraf. Det sker gennem systematisk klovvask og beskæring. Gennem en delvis styring af kottrafikken på klovbeskæringssdage søger man at påvirke køernes daglige rytme mindst muligt. Ejvind har arbejdet med både med styret og fri kottrafik og mener ikke at kottrafik system betyder noget for frekvensen af hentekøer. Med 1.kalvs og ældre køer i samme hold er det en udfordring at opnå tilstrækkelig høj malkningsfrekvens på 1.kalvskøer i tidlig laktation uden, at det giver flere hentninger.

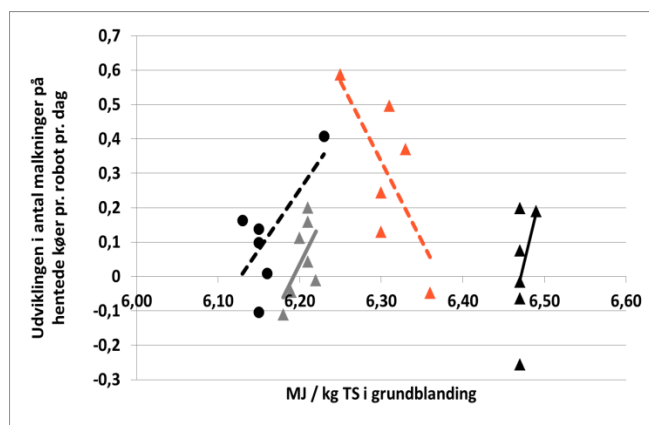
Fodringens indvirkning på antallet af hentekøer

Tidligere undersøgelser har vist, at fordelingen af foder mellem robot og foderbord ikke har væsentlig indflydelse på besøgsfrekvensen hos køer i første del af laktationen (0-100 dage). Anderledes er det, når man ser på midt og senlakterende køer. Hvor stor en rolle spiller grundfoderets energikoncentration egentlig? Det har vi forsøgt at belyse på basis af praksis data fra besætninger med hhv. høj, middel og lav frekvens af hentekøer.

I perioden marts til juni blev der indsamlet registreringer af grundrationens sammensætning og den tildelte grundfodermængde i blandt andre seks konventionelle besætninger. Besætningerne har i samme periode registreret dato, tidspunkt og nummer på køer hentet til malkning. Malkedata for perioden er trukket ud af robotten og ved hjælp af henteko registreringerne, er malkningerne delt i frivillige og ufrivillige malkninger. I tidsvinduet 180-280 d.e.k. er ændringer i frekvensen af frivillige malkninger et udtryk for den potentielle stigning i antallet af hentekøer som vist i figur 1.

Ved stikprøver baseret på 1-2 ugers registreringer med jævne mellemrum i hver af de seks besætninger, har vi fået et billede af hvad grundfoderets energikoncentration betyder for forekomsten af hentekøer. På tværs af besætningerne er der ingen sammenhæng. Indenfor besætning er resultaterne meget forskelligartede. I to af de seks besætninger kunne der ikke påvises en sammenhæng mellem grundfoderets energikoncentration og forekomsten af hentekøer. I fire af de seks besætninger var der svag indikation af en ændring i antallet af hentekøer knyttet til grundfoderets energiindhold. Grundfoderets energikoncentration kunne dog kun forklare mellem 25 og 50 % af variationen i antallet af hentekøer. Det vil sige at andre faktorer spiller en ligeså stor eller større rolle for antallet af hentekøer end grundfoderets energikoncentration.

I én af de fire besætninger faldt forekomsten af hentekøer i takt med stigende energikoncentration i grundfoderet, mens forekomsten af hentekøer i tre af de fire besætninger steg med stigende energikoncentration i grundrationen. Linjerne i figur 1 er ikke lige stejle. Det viser, at effekten af en given ændring i grundrationens energiindhold er forskellig fra besætning til besætning. Sænkes grundfoderets energikoncentration med 0,1 MJ/kg tørstof giver det i de fire besætninger anledning til følgende ændring i antallet af hentekøer pr. robot pr. dag: 0,5 -0,3 -0,5 og -1,0. Det svarer til, at der skal hentes en ko mindre hver anden dag, hhv. en ko mere hver 3., 5. eller hver dag. Set i forhold til at der typisk hentes 5-7 køer pr. robot pr. hentning, er effekten af grundfoderets energikoncentration isoleret set på forekomsten af hentekøer meget begrænset. Når man sænker energikoncentrationen i grundrationen begrænses foderoptagelse og ydelse hos de tidligt lakterende og højtydende køer. Derfor bør man være varsom med at bruge en lav energikoncentration i grundrationen som virkemiddel mod hentekøer.

Figur 1. Udviklingen i forekomsten af hentekøer, ved ændringer i grundblandingsens energikoncentration